

JAARVERSLAG 2023 VROUWEN TEGEN UITZETTING/VTU

1: In dit jaarverslag geeft VTU een overzicht van wat we in 2023 gedaan hebben en wat we hebben bereikt. In het bijzonder voor onze donateurs is het Financieel jaarverslag toegevoegd, met overzichten van de inkomsten/ donaties en de uitgaven/ kostenposten.

2: Ongehoord-onrecht in het vreemdelingenrecht: effect op de beslissingen van de Raad van State

In 2021 bracht VTU een aantal asiel- en vreemdelingenrechtadvocaten bij elkaar om parallellen te trekken tussen het kinderopvangtoeslagenschandaal en de onrecht-schandalen in het vreemdelingenrecht. De advocaten hebben de bundel *Ongehoord - Onrecht in het vreemdelingenrecht* samengesteld en op 21 april 2021 overhandigd aan de voorzitter van de Raad van State en de (nieuwe) Tweede Kamerleden. Uit het artikel *Rechters passen de regels in vreemdelingenzaken coulanter toe*, van Tjitske Lingsma in De Groene Amsterdammer van 17-01-2024 blijkt dat deze kritiek uit het veld niet helemaal aan dovemans-oren gericht was: de Raad van State hanteert, meer dan tot nu toe het geval was, de menselijke maat in asielzaken die aan haar voorgelegd worden.

3: Bijeenkomst in Pakhuis De Zwijger over het asielbeleid

Terugkeer een fictie - ongedocumenteerd op straat geen oplossing!

Op 20 april 2023 heeft VTU in Pakhuis de Zwijger Amsterdam een uiterst succesvolle informatiebijeenkomst georganiseerd over het Nederlandse terugkeerbeleid. Uiterst succesvol door de kwaliteit van de presentaties van onze gastsprekers, en door de grote opkomst. Ook was er veel belangstelling voor onze leestafel. De volledige samenvatting van de presentaties vindt u in **bijlage 1** en op de website van VTU: www.vrouwentegenuitzetting.com

Foto's op pagina's 2, 3, 17 en 20: ©Sabine Joosten

De sprekers en hun onderwerp

1. Intro van **Marjan Sax**, over het onderwerp van deze avond, het Nederlandse terugkeerbeleid, dat berust op de fictie dat terugkeer altijd 'gewoon mogelijk' is. En intro van **Joyce**, over de ontwrichtende effecten van dat terugkeerbeleid, waardoor mensen soms wel tot 25 jaar in 'limbo' moeten leven. Zoals bijvoorbeeld de afgewezen asielzoekers van We Are Here, die onder meer in het kraakpand De Vluchtgarage in Zuid-Oost hun heil zochten.

2. **Sami** uit Eritrea, over zijn 12-jarige tot nu toe vergeefse strijd om een verblijfsvergunning. “We hebben geprobeerd je uit te zetten, maar dat is niet gelukt, dus nu zetten we je maar op straat”, aldus de Dienst Terugkeer & Vertrek.

3. **Irene van der Linde** over de strijd om een verblijfsvergunning van een Eritrees gezin waarover zij met Koen Haegens in De Groene Amsterdammer in 2015 berichtte. En over de val waar dit gezin zich nog steeds in bevindt: mensen kunnen alleen uitgezet worden als zij geldige identiteitspapieren hebben, en die heeft het gezin nog altijd niet.

4. Intermezzo: **Mieke Maassen en Alied Blom** presenteren en becommentariëren enkele terugkeercijfers, afkomstig van de Nederlandse overheid, met deprimerend hoge cijfers van ‘met onbekende bestemming vertrokken’ asielzoekers – die natuurlijk gewoon nog in Nederland zijn, en op straat trachten te overleven. **Rogier Pelgrim** brengt zijn lied ‘Won’t Go Back’ ten gehore, indertijd opgedragen aan de bewoners van de Vluchtgarage.

5. **Maartje Terpstra**, over de factoren die terugkeer van afgewezen asielzoekers onmogelijk maken, waar zij in haar 25-jarige praktijk als asieladvocaat steeds tegen oploopt.

6. **Yusuf** uit Somalië, over het leven als dakloze in Amsterdam, afgewezen door de IND en op straat gezet.

7. **Rana van den Burg** van Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht, over hun werk voor afgewezen asielzoekers in Utrecht.

8. **Leo Lucassen**, hoogleraar Arbeids- en Migratiegeschiedenis Universiteit Leiden en directeur Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis Amsterdam, met een andere blik op de komst van migranten naar Nederland. En met een schets van mogelijke oplossingen voor de problemen die het Nederlandse immigratie- en vluchtelingenbeleid veroorzaakt.

4: De tussentijdse Tweede Kamer verkiezingen: oproep VTU aan politieke partijen

Tijdens onze bijeenkomst op 20 april in Pakhuis de Zwijger vertelde Sami, een van de presentatoren, over wat er gebeurt als je on-uitzetbaar bevonden wordt door de Dienst Terugkeer & Vertrek. Je wordt gewoon op straat gezet, met als gevolg een bestaan in de illegaliteit. In de zomer van 2023 hebben wij een oproep, geïnspireerd op Sami's verhaal, gestuurd naar de programmacommissies van politieke partijen. Zoals wij allen weten heeft deze oproep niets uitgehaald. Op een enkele partij na (BIJ1, Splinter) besteden de partijen in hun immigratieparagraaf geen enkele aandacht aan de problematiek van de afgewezen maar on-uitzetbare asielzoekers. U vindt de oproep in **bijlage 2**.

Misschien heeft u iets aan '**het vierkant van Lubach**', waarmee Arjen Lubach afrekende met de leugens die de politieke partijen verkopen over de vluchtelingen-tsunami. Zie **bijlage 3**.

5: Ongedocumenteerde asielzoekers en statushouders in Amsterdam

5:1. Coalitieakkoord 2022-2026

Het Coalitieakkoord van de Gemeente Amsterdam (amsterdams_akkoord_250622.pdf) was ook in 2023 beleidsleidraad voor de Gemeenteraad en het College, met weinig nieuws op het terrein van de LVV (Landelijke Vreemdelingenvoorziening = begeleiding en 24-uursopvang in Amsterdam, Groningen, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven). De LVV zal tot eind 2024 worden voortgezet, daarna is het koffiedik kijken.

Vanwege de landelijke opvangcrisis heeft de Gemeente Amsterdam in 2023 meer noodopvang ingericht voor ongedocumenteerden (oa op cruiseschip Galaxy in de Houthavens en in hotels). Veel statushouders zitten lang 'vast' in het AZC in Geuzenveld, omdat er voor hen te weinig woningen beschikbaar zijn. Van de bij VTU bekende vrouwen en mannen hebben er dit jaar slechts 4 een woning gekregen in Amsterdam.

5:2. Falend LVV-beleid en falende LVV-praktijken inzake Ethiopische Eritreeërs duren voort

In ons jaarverslag 2022 schreven wij over de ingewikkelde situatie van (Ethiopische) Eritreeërs in het 'asielgat', de weigering van de Eritrese Ambassade om mee te werken aan verzoeken om identiteits- en nationaliteitsbewijzen en de slechte werkrelatie van de Dienst Terugkeer & Vertrek DT&V met de Ethiopische Ambassade. Met beschadigende gevolgen voor deze groep als geheel. En in het bijzonder beschadigend voor een Eritrese persoon, waarvan de onvoldoende geachte presentatie bij de Ethiopische Ambassade door DT&V niet werd verweten aan de ver onder de maat inhoudelijke voorbereiding door DT&V en VWN en de slechte werkrelatie van DT&V met de ambassade, maar aan betrokkene zelf. De LVV-deelname en LVV-opvang van deze Eritreeër werden half oktober c.q. half december 2022 beëindigd door de Regiegroep Ongedocumenteerden Amsterdam RGOA, namens de Gemeente.

Evenals in voorgaande jaren ontbrak het de RGOA ook in 2023 aan daadkracht om de algemene en individuele problematiek van deze specifieke groep werkelijk aan te pakken. Pas half maart 2023 reageerde de Regiegroep op de protestbrieven van VTU van november en december 2022, met vage bewoordingen over wat er voor de Eritrese afgewezen ongedocumenteerden zonder perspectief zou kunnen worden gedaan.

Waaronder voor het individuele geval het idee dat her-instroom in het juridisch traject van de LVV zou kunnen worden overwogen. Echter, op 1 juni 2023 werd de beëindiging van LVV-deelname per half oktober 2022 herbevestigd, en het verzoek om een uitzonderings-bed afgewezen omdat betrokkene volgens RGOA niet zou voldoen aan het toelatingscriterium dat 'het onthouden van onderdak tot een schrijnende situatie voor desbetreffende persoon zal leiden'. Bezwaren van bestuursrecht-advocaat Fischer half oktober 2022 en juni 2023 werden afgewezen door de Gemeente, de beroepszaak door Fischer advocaten van 1 november 2023 loopt nog (april 2024).

5:3. Expert-rapporten voor Eritreeërs met uitzichtloze asielzaken in de LVV

In 2023 is door de Regiegroep de vroeger binnen de LVV werkzame, maar al vanaf midden 2021 slapende, werkgroep Eritrea-Ethiopië gereactiveerd, met het oog op zoeken naar oplossingen voor de uitzichtloze asielzaken van (Ethiopische) Eritreeërs. Aan Eritrea-expert prof. dr. Mirjam van Reisen (Universiteiten van Leiden en Tilburg) is gevraagd om de juridische dossiers van een aantal Eritreeërs te screenen en expert-rapporten op te stellen. Op grond van deze zeer gedegen rapporten (waarin vaak de vloer werd aangeveegd met bevindingen van de IND), hebben asieladvocaten herhaalde asielaanvragen (HASA's) opgesteld, die door betreffende Eritreeërs in december 2023 of begin 2024 zijn ingediend bij de IND in Ter Apel. De HASA's zijn door de IND in behandeling genomen, en de betrokkenen zitten opnieuw in een asielprocedure, met de bijbehorende opvang in een AZC of COA-noodopvang, plus voorzieningen als ziektekostenverzekering en leefgeld of maaltijden.

Dit was een belangrijke eerste stap naar de vurig gewenste verblijfsvergunningen. En een reden voor feestjes met de betrokken vluchtelingen en hun buddy's, die zich samen met ASKV en VWN zo

volhardend hebben ingespannen voor de HASA's. Maar we zijn er nog lang niet: in verband met de onderbezetting bij de IND kan de uitnodiging van IND voor een eerste gehoor wel 18 maanden of langer duren. En de IND kan weer afwijzen... We blijven ervoor gaan!

6: Buddy-werk en groepsactiviteiten met vrouwen

VTU rekent het werk van de buddy's met individuele vluchtelingen en de groepsactiviteiten tot haar kerntaken. Dit werk is niet alleen belangrijk als informatiebron, steuntje in de rug en uitlaatklep voor de vluchtvrouwen. Ook voor de acties en activiteiten die VTU onderneemt als actiegroep en belangenorganisatie zijn de stemmen en ervaringen van de vluchtvrouwen hard nodig. Die stemmen horen we vaak niet in officiële overleggen, maar wel via de informele buddy-gesprekken en bij de groepsactiviteiten.

6:1. Buddy-werk

Iets meer dan de helft van de VTU-vrouwen is buddy van een of meer ongedocumenteerde asielzoekers, meestal vrouwen, maar ook mannen. De buddy's spelen een belangrijke rol als begeleider, ondersteuner en klankbord bij juridische, medische en sociale kwesties. Zij worden zeer gewaardeerd door de vlucht-vrouwen en -mannen, en ook door ASKV en Vluchtelingenwerk en andere organisaties die zich inzetten voor ongedocumenteerden. Die waardering is er echter niet van de terugkeerorganisatie Goed Werk Foundation – daar zijn de buddy's alleen welkom bij het intakegesprek.

Juridische situatie per 31-12-2023 van in 2023 door VTU-buddy's begeleide vrouwen

- Verblijfsvergunning gekregen: 1 vrouw, wacht op woning.
- Verblijfsvergunning gekregen in ander land: 2 vrouwen (Italië en UK).
- 2 vrouwen, waarvan 1 met kinderen (en 2 mannen, met hun gezinnen) die in 2022 of eerder een verblijfsvergunning hadden gekregen, kregen in 2023 een woning in Amsterdam.
- In HASA of andere asielprocedure: 11 vrouwen (en 4 mannen).
- LVV-begeleiding en LVV-opvang beëindigd zonder oplossing: 5 vrouwen (en 2 mannen).
- MOB: vertrokken met onbekende bestemming: 2 vrouwen (en ?... mannen).

De stress vanwege de juridische uitzichtloosheid voor de ongedocumenteerde asielzoekers is groot – vooral voor mensen die al lang in Nederland verblijven, hier niet mogen blijven maar ook niet terug kunnen naar het land van herkomst, en geen normaal leven kunnen opbouwen. Ook de grote onzekerheden die hun boven het hoofd hangen vanwege de opvang- en leefgeld-beëindigingen en de onzekere uitkomst van hun HASA's zijn funest voor hun mentale en fysieke gezondheid.

6:2. Groepsactiviteiten

Zwemlessen:

Gemiddeld vijf vrouwen volgden in 2023 met groot plezier de door VTU gefaciliteerde zwemlessen in het Bijlmerbad. Twee van hen haalden in 2023 hun **A-diploma!** De zwemkaarten, diploma's en de overkosten werden betaald door VTU.

Er is meer vraag bij vrouwen om mee te mogen doen aan de zwemlessen dan VTU aankant, in tijd (voor organisatie en begeleiding) en in financiële zin. We hebben eind 2023 gesproken over hoe dit probleem aan te pakken. Brit, al vele jaren de onvolprezen onvermoeibare drijvende kracht achter het zwemproject, probeert in samenwerking met het Wereldhuis een nieuwe organisator/ begeleidster te vinden die Brit's taken op termijn kan overnemen. En er is een nieuwe subsidieaanvraag gedaan bij de Haëlla Stichting (toegekend in april 2024). Als deze acties resultaat opleveren denken we midden of herfst 2024 met een nieuwe beginnersgroep te kunnen starten.

Nederlandse lessen: Gemiddeld 8 vrouwen die VTU kent namen in 2023 deel aan Nederlandse lessen, georganiseerd door Dominicuskerk, Boost en ASKV. Indien nodig betaalde VTU de ov-kosten.

Etentje met de vluchteling-vrouwen en VTU in restaurant Taytu

Op 11 februari 2023 aten we met 20 vluchteling-vrouwen en 10 VTU buddy's in het restaurant van Negede. Het eten was heerlijk, vooral in het licht van de komende 6 weken vastenmaand! En het was goed om weer eens als groep met elkaar te praten over de stressvolle asiel- en opvang-situaties van de vrouwen, over hun angst voor beëindiging van hun LVV-deelname en -opvang, en voor teruggestuurd worden naar hun landen van herkomst. In die zin was dit niet zomaar een etentje, maar vooral een voorbereiding op de 'Terugkeer is een fictie – ongedocumenteerd op straat geen oplossing' avond van VTU in Pakhuis De Zwijger op 20 april.

Afscheid van restaurant Taytu

Afscheid van restaurant Taytu

Op 31 maart 2023 kwam VTU samen met vlucht-vrouwen en vele andere vriendinnen en vrienden van Negede en haar restaurant Taytu om afscheid te nemen. Na 10 jaar keihard werken en altijd klaar staan voor haar klanten, in het bijzonder voor Ethiopische en Eritrese vluchtelingen en VTU, beëindigde Negede om gezondheidsredenen haar restaurant activiteiten. Per 1 april 2023 ging haar restaurant over aan de nieuwe eigenaren, die het voortzetten onder de nieuwe naam Aksum. Negede werd door VTU met een mooie speech van Marjan, bloemen en een groepsfoto in de spotlights gezet. Het plan om met de vrouwen te gaan eten bij Aksum is uitgesteld naar 2024.

Bijeenkomsten en gratis maaltijden in Wereldhuis:

Enkele vrouwen, gestimuleerd door VTU-buddy's, gingen in 2023 regelmatig naar het Wereldhuis, om anderen te ontmoeten, om gratis warm te eten en te praten met juridische adviseurs. Het Wereldhuis heeft in 2023, naar een suggestie van VTU, op donderdagen een speciale Vrouwendag gestart. Het initiatief loopt goed, elke donderdag komen er veel vrouwen.

7: Buitenpost Den Bosch: Gabbi Wierenga

Gabbi neemt een bijzondere plaats in binnen de VTU-gelederen. In 1982 begon zij haar werk voor vluchtelingenvrouwen en hun kinderen, onder het motto: *'geen vrouwen met kinderen op straat!'*. Aanvankelijk ving zij hen op in haar eigen huis, maar de Vreemdelingenpolitie had grote belangstelling voor wie daar allemaal rondliep: had ze gasten van wie ze kon weten dat ze onrechtmatig in Nederland verbleven wel aangemeld bij de politie? Natuurlijk niet! Dus moest ze op zoek naar gastadressen. Zo begon een zoektocht naar onderdakgevers, die ze ook begeleidde bij deze niet altijd makkelijke taak, en die ze ook betaalde voor hun gastvrijheid. En beducht voor ongewenste inkijk van de Vreemdelingenpolitie hield Gabbi de gordijnen dicht en deed ze nooit zomaar de deur open als er gebeld werd.

Dit is de situatie waar Gabbi zich nog steeds in bevindt. Nog steeds staat ze in de belangstelling van de Vreemdelingenpolitie, nog steeds kijkt ze eerst wie er voor de deur staat voordat ze opendoet. En om de velen die hulp zoeken bij haar een veilig dak boven het hoofd te bezorgen, blijft het vinden van gastadressen een urgent probleem. Zij verdiept zich ook in de juridische positie van degenen die ze in de opvang heeft, en kijkt of er niet toch nog mogelijkheden zijn om aan een verblijfsvergunning te komen. Ze heeft advocaten in haar netwerk, die kunnen helpen met het opstarten van een nieuwe procedure, als daar perspectief in zit. Op dit moment geeft ze op deze manier aan ruim 90 vrouwen juridische steun.

Natuurlijk kost dit alles geld. De gastgezinnen moeten betaald, de advocaten evenzeer, juridische procedures opstarten kost geld. Gabbi is hiervoor volledig afhankelijk van donaties. VTU springt geregeld bij om leges- en proceskosten die Gabbi maakt te bestrijden, en om haar verdere financiële zorgen te verlichten. Zie de website van Gabbi's stichting Vesta voor verdere mogelijkheden om iets voor Gabbi en haar vluchtelingen te doen: <http://www.stichtingvesta.nl>

Drie gedenkwaardige gebeurtenissen in 2023:

Voor drie meisjes die, ontsnapt uit de prostitutie, hun toevlucht bij Gabbi zochten, heeft zij een veilig onderkomen geregeld. Veilig, totdat twee mannen zich daar meldden en begonnen te schieten. Eén van de meisjes heeft dat niet overleefd, de onderdakgeefster raakte gewond. Het hele gezelschap moest in allerijl elders ondergebracht. De begrafenis van het gedode meisje zal Gabbi niet gauw vergeten.

Ook zelf kwam ze er niet altijd zonder kleerscheuren af. Zoals toen ze een van haar vroegere cliënten met haar twee kinderen uit huis wist te halen bij de vader, die wel erg losse handjes had. Een reddingsoperatie die Gabbi moest bekopen met tal van blauwe plekken en schrammen.

David, die van kleins af aan bij Gabbi gewoond heeft, is nu begonnen met zijn studie Biomedische Wetenschappen aan de VU Amsterdam. Het UAF Universitair Asiel Fonds betaalt zijn studie- en reiskosten. David is een doorzetter, die zich vol enthousiasme op zijn studie werpt. Maar intussen heeft hij weer veel stress door het hoger beroep dat de IND ingesteld heeft tegen de positieve uitspraak van zeven (!) rechters in de Kinderpardonzaak waar David nu al jarenlang in verwickeld is. Martin Vegter, juridisch adviseur kinderrechten en migratie van Defence for Children, is hierbij een grote steun.

8: VTU-organisatie, -overleg en -netwerken

VTU-organisatie en -overleg

VTU is een stichting, met een bestuur van vier leden: Farangis Osivand (voorzitter), Ellen Santen (secretaris), Marjan Sax (bestuurslid) en Toke Smolders (penningmeester).

In 2023 kwam VTU 10 keer bijeen voor het VTU-overleg bij een van ons, meestal bij Marjan. De werkgroep die de grote bijeenkomst op 20 april organiseerde en voorbereide overlegde minstens zo vaak, en daarnaast vele malen extra met de sprekers en Pakhuis De Zwijger.

VTU-netwerken

Buddy-overleg

Van oudsher is VTU betrokken bij de beraadslagingen van de buddy's van de ongedocumenteerde asielzoekers in en buiten de LVV. Omdat een aantal buddy's van de vroegere Vluchtmaatgroep in 2023 gestopt zijn vanwege ziekte, of nadat hun maatjes MOB vertrokken of een verblijfsvergunning kregen, werd het niet-VTU-buddygroepje erg klein. Daarom is de frequentie van het overleg verminderd naar 1x per 2 -3 maanden, en worden de niet-VTU-buddy's (telefonisch of via de mail) tussendoor bijgepraat door een VTU-buddy.

LVV Klankbordgroep

De LVV Klankbordgroep (inspraak-groep met vertegenwoordigers van organisaties en ook enkele LVV-deelnemers, die onder leiding van de Gemeente en LVV-Regiegroep tot 2021 maandelijks feedback gaven op de uitvoering van de LVV), is in de winter van 2023 nieuw leven in een nieuwe vorm ingeblazen door de Gemeente. Onder de LVV-deelnemers worden nieuwe Klankbordgroep-deelnemers gezocht, in het bijzonder jongeren. VTU-buddy's zijn niet om deelname gevraagd.

Breed Stedelijk Overleg Ongedocumenteerden Amsterdam (BSOO)

Het BSOO komt 1 tot 2 keer per jaar bijeen met een groot scala aan deelnemers van de Gemeente (wethouder en ambtenaren), van ngo's en van instellingen die betrokken zijn bij de ongedocumenteerden in Amsterdam. In het BSOO van voorjaar 2023 kreeg de discussie van 2022 een vervolg, met bijeenkomsten over heikele kwesties in de gezondheidszorg voor ongedocumenteerden en de noodzaak van samenwerking voor oplossingen. In de zomer en de herfst waren er BSOO-bijeenkomsten over het thema Onderwijs.

Gelagkameroverleg GKO over actuele noodsituaties van ongedocumenteerden in Amsterdam

VTU zit regelmatig aan bij het maandelijks overleg in de Gelagkamer van de Diaconie, onder voorzitterschap van Gerhard Scholten (Protestantse Kerk Amsterdam). In het GKO geeft de Gemeente acte de présence, de LVV Regiegroep, VWN en ASKV (beide betrokken bij de uitvoering van de LVV), en LVV-onafhankelijke organisaties als Here to Support, Amsterdam City Rights, Steunpunt Vrouwen Zonder Verblijfsvergunning, Stap Verder, Centrum 40-45/ Arq, Kruispost, Rode Kruis, Dokters van de Wereld, het Wereldhuis, de Regenbooggroep en de Internationale Organisatie voor Migratie IOM. Een maal per jaar schuiven gemeenteraadsleden aan voor discussies over een politiek heet hangijzer voor ongedocumenteerden. VTU is met Alied en Toke actief in het GKO en geeft haar kritische inbreng over de aanpak van de actuele noodsituaties.

Overige netwerken, in Amsterdam en landelijk

In Amsterdam stemde VTU in 2023 af en werkte samen met het Harriët Tubman Huis, het Noël-huis, Dokters van de Wereld, Here to Support, Amsterdam City Rights, Permanent Verblijf en We Are Still Here. VTU-leden namen o.a. deel aan bijeenkomsten over migratie in De Balie en Pakhuis De Zwijger, in het bijzonder de verkiezingsbijeenkomsten in de herfst. ***Landelijk*** deed VTU mee aan de bijeenkomsten van het Platform Migranten Zonder Verblijfsvergunning/PMZV, georganiseerd door Stichting LOS Utrecht. VTU deed ook mee aan demonstraties en manifestaties die verband houden met vluchtelingen, anti-discriminatie, antiracisme, anti-fascisme, klimaat en vrouwenrechten.

9: Financieel Jaarverslag 2023

BATEN	bedrag	LASTEN	bedrag
Banksaldo 1-1-2023:	7.923	Uitgaven:	8.504
Inkomsten donateurs:	<u>5.702</u> *	Banksaldo 31-12-2023:	<u>5.121</u>
Totaal:	13.625	Totaal:	13.625

*In 2023 had VTU 8 periodieke donateurs, die in totaal € 2.335 schonken. Uit 11 éénmalige donaties ontving VTU € 3.367. Totaal inkomsten in 2023: € 5.702

Uitgaven – Kostenposten 2023

1. Medisch	€ 474		
2. Reiskosten	- 264		
3. Reiskosten ivm groepsactiviteit Zwem en Eten	- 1.540	Zwem: 1.435	Eten: 105
4. Acties: T-20 april, Vesta, Migreat	- 2.389	T-20-04: 1.689	V&M: 700
5. Juridisch	- 468		
6. Groepsactiviteiten Zwemmen en Eten	- 2.829	Zwem: 2.229	Eten: 600
7. Bankkosten	- 188		
8. Representatie: ziek, jubileum, feest	- 248		
9. VTU-administratie en overleg	- <u>104</u>		
Totaal uitgaven/ kostenposten	- <u>8.504</u>		

In verband met de groei van het aantal HASA's had VTU in 2023 meer uitgaven dan voorgaande jaren voor het verwerven van documenten, juridische kosten en reiskosten naar advocaten en Ter Apel.

11: Vooruitblik 2024

In 2024 staan er veel veranderingen op stapel. Wat krijgen we voor regering, wanneer en wat gaan het nieuwe kabinet en de Tweede Kamer doen op het terrein van immigratie, asiel, opvang, terugkeer, enz. Wat gebeurt er in Amsterdam? Op welke thema's gaan we ons als VTU richten, en met wie gaan we samenwerken om nieuwe impulsen te geven aan acties voor een beter asielbeleid? Daarnaast blijven we doorgaan met ons buddy-werk, groepsactiviteiten en netwerken.

OPROEP: DONEER AAN VTU!

Bijdragen voor het werk van VTU in 2024 zijn zeer welkom!

Doneer op NL39 INGB 0007 8147 05 tnv Stichting Vrouwen Tegen Uitzetting

VTU is erkend als Algemeen Nut Beogende Instelling ANBI, dus giften zijn fiscaal aftrekbaar.

Namens alle vrouwen van VTU:

Farangis Osivand; Negede Kumbi; Marjan Sax; Alied Blom; Brit de Jong; Mieke Maassen; Myra ter Meulen; Ellen Santen; Kathy Arnold; Toke Smolders; Joyce van Acker; Selma el Boundati; Sinne Goeting; Petra Krakeel; Astrid Fischer; Anna Wallis; Hermine Linnebank (erelid); Marijke Crusifix; Marie-An Schut; Gabbi Wierenga; Ruth Visser (overleden 31-01-2024).

VTU postadres: VTU, p/a Toke Smolders, J.M. Kemperstraat 60-huis, 1051TT Amsterdam

VTU Website: www.vrouwentegenuitzetting.com

VTU Facebook

Terugkeer een fictie: samenvattingen van de bijdragen 20 april 2023 in Pakhuis De Zwijger

Intro Marjan

Welkom allemaal op deze avond van Vrouwen Tegen Uitzetting (VTU).

Ik zal kort uiteenzetten waarom we deze avond hebben georganiseerd.

Jaarlijks organiseert VTU een avond voor iedereen die meer wil weten over het asielbeleid, waarin we dieper ingaan op de achtergronden van het beleid. Dat is een aantal jaren door Corona niet gebeurd, dus we vonden het hoog tijd deze traditie weer op te pakken.

Het gaat vanavond over 'terugkeer'. We vinden het belangrijk om dieper op dat begrip in te gaan, omdat het een belangrijke rol speelt in het beleid van de overheid en in Europa. Er wordt in alle toonaarden door de regering herhaald dat 'als asielzoekers zijn afgewezen, ze terug moeten keren naar hun land van herkomst'. Er wordt veel geld aan besteed: terugkeerorganisaties zijn in het leven geroepen, de dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) is actief, maar in de praktijk komt er van die terugkeer weinig terecht. De meeste asielzoekers kunnen of willen niet terug en staan dan zonder iets op straat. Hoe dat komt willen we vanavond toelichten.

Niet omdat we de terugkeer beter willen organiseren, maar om te laten zien dat dat idee van 'terugkeer' een fictie is, een begrip voor de Bühne. En om alternatieven aan te dragen.

Daarnaast vinden we het van belang om dit deel van het beleid te belichten omdat we de vreselijke gevolgen zien voor de asielzoekers die er mee te maken hebben: ze staan zonder rechten op straat en zijn overgeleverd aan de goedwillendheid van hulpinstanties en particulieren. Sommige asielzoekers zijn tien, vijftien, twintig jaar in Nederland, zonder perspectief, in limbo zoals wij eufemistisch zeggen. Een onmenselijke situatie, die in een beschaafd land niet mag voorkomen. Voor degenen die alle mogelijkheden geprobeerd hebben en voor wie er geen perspectief is, denken wij dat er maar één oplossing is, namelijk een verblijfsvergunning.

Tenslotte vinden wij het belangrijk om een alternatief te schetsen voor de negatieve en lelijke toon die er in het debat over asielzoekers wordt gebezigd. Asielzoekers worden afgeschilderd als klaplopers en profiteurs, terwijl het gaat om mensen die onder vaak vreselijke omstandigheden hun land hebben moeten verlaten en hier komen op zoek naar veiligheid. Veiligheid waar ze recht op hebben omdat Nederland verschillende vluchtelingenverdragen daarover heeft ondertekend.

Intro Joyce

Ik ben al heel wat jaren betrokken bij de strijd van mensen zonder verblijfspapieren. Als activist en als buddy van diverse geïlegaliseerde mensen. Ik zeg geïlegaliseerd omdat het een actieve daad is om mensen zonder bestaansrecht aan hun lot over te laten.

Ik wil jullie kort iets vertellen over de videoclip die jullie hebben kunnen zien bij binnenkomst. De clip is opgenomen in 2015 in een oude garage in Amsterdam Zuidoost. Deze garage was toen gekraakt door de groep Wij Zijn Hier. Bij velen hier wel bekend denk ik. Dat was een groep geïlegaliseerde mensen die besloten hadden het probleem waar ze zich in bevonden zichtbaar te maken, samen te strijden voor een normal life en in de tussentijd woonruimte met elkaar te organiseren in plaats van geïsoleerd een onzichtbaar bestaan op straat te leven. Marjan en ik waren beiden betrokken bij het ondersteunen van deze groep.

In de videoclip zien we 12 personen. Het goede nieuws is dat 9 van hen inmiddels een verblijfsvergunning hebben. Zij hebben wel tussen de 4 en 13 jaar moeten wachten op hun recht op verblijf. Gemiddeld ruim 6 jaar. Dat zijn jaren geweest waarop hun leven zo goed als stil stond, veel gewone dingen waren niet mogelijk, je kunt niet studeren, je mag niet werken, je kan geen bankrekening openen, je kunt geen zorgverzekering afsluiten, je kunt niet reizen, je kunt je familie niet bezoeken en zij snappen je situatie niet, en je hebt voortdurend stress en angst voor politie en vreemdelingendetentie. Het zijn jaren die ze nooit meer terugkrijgen en het geweld dat hen aangedaan is zal voor altijd schade achterlaten. De persoon uit de clip die 13 jaar heeft moeten strijden voor recht op verblijf, is hier vanavond dus daar horen we straks meer van. Er zijn ook twee personen in de clip die nog steeds geen vergunning hebben, een van hen is al 25 jaar in Nederland en de andere persoon 11 jaar. En dan is er nog 1 persoon waarvan we niet weten hoe het hem verder vergaan is.

Het huidige beleid ten aanzien van in eerste aanleg afgewezen asielzoekers zal uitgebreid onder de loep genomen worden vanuit verschillende perspectieven. Ik wil jullie uitnodigen om verder te denken dan de kaders die onze overheid en het Europese beleid ons voorschotelt.

Want hoe reëel is het dat Europa haar grenzen sluit, hoe reëel is het dat een deel van de wereld vrij is om te reizen en een ander deel niet? Hoe wenselijk en houdbaar is de huidige mondiale verdeling van welvaart, en wie betaalt de prijs voor de welvaart hier? Hoeveel slachtoffers van grenspolitiek aan de buitengrenzen van Europa en binnen Europa accepteren we nog?

Ik hoop dat deze avond inspireert tot nieuwe ideeën tot echte oplossingen.

Sami beet het spits af met zijn verhaal over 12 jaar vergeefse strijd om een verblijfsvergunning. Hij is 29, in Ethiopië geboren en naar school geweest, zijn vader was Eritreeër, zijn moeder Somalische. Toen Eritrea zich in een oorlog van Ethiopië afscheidde werd de familie uitgewezen uit Ethiopië, en sloeg op de vlucht. Over hoe dit precies ging weet hij zich weinig te herinneren; hoe dan ook kwam hij op zijn 17de in Nederland terecht. Hij heeft hier twee keer asiel aangevraagd, maar is afgewezen omdat hij geen identiteitspapieren heeft. In Ethiopië krijg je geen papieren voor je achttiende, en hoewel hij op grond van de nationaliteit van zijn vader Eritreeër is, heeft hij nooit in Eritrea gewoond.

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) stuurde hem naar de Ethiopische ambassade in Brussel, om daar een nationaliteitsverklaring te bemachtigen. Hij is drie à vier keer naar Brussel gereisd, maar kreeg daar uiteindelijk te horen dat ze hem niet als Ethiopische onderdaan erkenden omdat hij Eritreeër was. Hij kreeg een document mee waarmee hij bij de Eritrese ambassade een nationaliteitsaanvraag kon doen. Vier bezoeken aan deze ambassade leverden echter niets op: “wij werken niet met dit soort documenten”. Inmiddels heeft Sami contact weten te maken met zijn vroegere bureaus in Ethiopië, en die hebben op zijn verzoek een verklaring opgesteld dat hij inderdaad daar op school heeft gezeten. Met het document van de Ethiopische ambassade en de verklaring van zijn vroegere bureaus is hij weer naar de IND gestapt. Maar documenten van de Ethiopische ambassade vertrouwde de IND niet, dat van zijn vroegere bureaus al evenmin. En bovendien: de IND geloofde Sami's vluchtverhaal niet. Wat moet ik dan nu doen, vroeg hij? Ga de straat maar op, was het antwoord, anders arresteren we je.

Na een aantal jaren rondgezworven te hebben in Amsterdam, op den duur als lid van We Are Here, stapte hij weer naar de Dienst Terugkeer en Vertrek: “Hey you guys, here I am again, can you help me get out of this country?” De Dienst probeerde hem te deporteren, maar dat lukte niet. Naar Eritrea kon niet, omdat dat land als onveilig te boek staat, zodat Nederland er niemand naartoe kan sturen, en Ethiopië erkende hem niet als onderdaan. Hij moest zich maar op straat zien te redden. Ook een verblijf in de opvang Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) in Amsterdam leverde niets op: ook daar wisten ze op den duur niets beters te bedenken dan hem maar weer de straat op te sturen. En daar houdt hij zich nu nog steeds in leven.

De volgende spreker was **Irene van der Linde**, die in 2015 samen met haar collega Koen Haegens een zeer kritisch artikel in De Groene heeft gepubliceerd over het Nederlandse terugkeerbeleid: 'Goede reis terug!' Zie [Irene van der Linde](#) en het [artikel in De Groene uit 2015](#).

Van der Linde leest allereerst het begin voor van het artikel uit 2015, waarin Kidane, Sehla en hun toen vijf maanden oude dochtertje Maheder geïntroduceerd worden. Zij bevinden zich in de rechtbank in Den Bosch, advocaat Terpstra vraagt herziening van het uitreisbevel. Kidane en Sehla hebben dan al in vreemdelingendetentie gezeten om uitgezet te worden, Sehla zelfs negen maanden. Maar dat is mislukt: Nederland mag geen mensen uitzetten naar het als onveilig beschouwde Eritrea. Het probleem is echter dat ze niet kunnen bewijzen dat ze Eritrees zijn. Als ze dat wel konden, dan zou de IND hun asielverzoek in behandeling kunnen nemen, en is de kans groot op een verblijfsvergunning. Maar dat kunnen ze niet, en daarom staan ze weer op straat. Advocaat Terpstra voert nu een nieuw bewijsstuk aan. Kidane, geboren in Ethiopië, heeft daar ook op school gezeten, en de directeur van die school heeft een schoolverklaring afgegeven, gelegaliseerd door het ministerie van Buitenlandse Zaken in Ethiopië en de Ethiopische ambassade in België. Die ambassade heeft bovendien een aparte verklaring afgegeven dat Kidane niet Ethiopisch is. Op grond van deze documenten vraagt de advocaat om herziening van het asielverzoek. Tot zover het begin van het artikel uit 2015. Van der Linde is benieuwd naar wat advocaat Terpstra, een van de volgende sprekers, kan vertellen over de wederwaardigheden van het drietal.

Van der Linde vertelt dat zij van Marjan Sax bij de uitnodiging voor deze avond in Pakhuis de Zwijger, te horen kreeg dat er nauwelijks iets veranderd is in het Nederlandse asielbeleid sinds het artikel uit 2015. En de cijfers bevestigen dit. De Europese Rekenkamer becijfert het totaal aantal mensen dat de EU-landen per jaar willen terugsturen op 500.000; slechts een derde daarvan keert daadwerkelijk terug. De Nederlandse Dienst Terugkeer en Vertrek DT&V komt over het jaar 2022 uit op een percentage van dertig tot veertig procent van de mensen die het land moesten verlaten, dat werkelijk vertrokken is. En deze cijfers blijven door de jaren heen hetzelfde.

Van der Linde noemt een aantal oorzaken van de lage terugkeerpercentages. Mensen die niet zelf vertrekken, kunnen alleen gedwongen uitgezet worden als zij geldige identiteitspapieren hebben – en die hebben zij niet. De DT&V moet hun identiteit dan zelf zien te achterhalen, bijvoorbeeld door hen in persoon te presenteren bij ambassades, en zo hun nationaliteit te laten beoordelen. Bij een positief resultaat kunnen de ambassades een 'laissez-passer' verstrekken waarmee terugkeer naar dat land mogelijk wordt. Maar meestal werken herkomstlanden niet mee. Die hebben vaak baat bij het geld dat mensen in diaspora naar hun familie sturen. De Wereldbank schatte dat in 2014 vanuit Nederland een slordige 1,6 miljard dollar werd overgemaakt naar zo'n dertig van de belangrijkste terugkeerlanden. Nederland probeert de herkomstlanden te dwingen, of ze met afspraken over te halen, hun onderdanen terug te nemen. Maar 'De export naar en de miljoenencontracten van het Nederlandse bedrijfsleven met derde landen wegen voor de Nederlandse overheid zwaarder dan de realisatie van gedwongen terugkeer', aldus de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken in een kritisch rapport. Gedwongen terugkeer: een complexe aangelegenheid.

Mensen die zelfstandig proberen te vertrekken kunnen financiële ondersteuning krijgen, en advies en begeleiding door Vluchtelingenwerk of bijvoorbeeld de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Maar ook voor hen wordt terugkeer bemoeilijkt door hun ongedocumenteerdheid. Bovendien geldt hier de contradictie in het Europese asielbeleid waar velen op wijzen: hoe moeilijker het is om Europa te bereiken, hoe groter het belang om te blijven. Asielzoekers zullen om die reden zelf ook liever niet meewerken aan terugkeer. De vele pogingen van Europese landen om terugkeer van afgewezen asielzoekers te bevorderen hebben nauwelijks affect, zo constateert ook het rapport *Terugkeer: verschillende belangen en perspectieven* van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC), het kennisinstituut van het ministerie van Justitie en Veiligheid dat

najaar 2022 verscheen. Een van de auteurs, prof. dr. A. S. Leerkes, pleit voor 'meer realisme' als het gaat om het terugkeerbeleid (Voor drie artikelen uit dit rapport zie elders op de VTU-website).

Zoals het in het artikel in de Groene in 2015 staat: "Als het om het uitzetten van vreemdelingen gaat, zijn er twee werelden. De meeste Nederlanders krijgen alleen mee wat er in de eerste gebeurt. Dat is de wereld waarin politici het hoogste woord voeren. Waarin als onbetwiste waarheid geldt dat 'wie hier niet mag blijven, moet vertrekken' ". De tweede wereld is die waarin terugkeren een taai en hardnekkig proces is waarbij grote belangen spelen, en waar uitgeprocedeerde asielzoekers zelf lang niet altijd iets aan kunnen doen. Ook Kidane en Sehla die in 2015 in de rechtszaal zaten, niet. De rechter vroeg aan het einde van de zitting of ze zelf nog iets wilden zeggen.

"Kidane reageerde via de tolk, ze heeft haar dochter op schoot, in een roze rompertje en een wit jasje met konijnoortjes. "Ik heb verteld wat mijn geschiedenis was, waar ik naar school ben gegaan, waar ik ben opgegroeid. Ik heb alles gedaan wat ik kon doen om bewijs te verzamelen, ik ben naar het Rode Kruis geweest, heb drie keer een brief geschreven naar mijn geboorteplaats, ik ben gedetineerd geweest, en heb aan alles meegewerkt. Ik ben vrouw en ik ben ziek en ik heb een kind. Ik weet niet hoe ik kan terugkeren. ""

Van de Linde: "Ik ben heel benieuwd om zo van Maartje te horen waar Kidane, Sehla en Maheder nu zijn".

Intermezzo met [cijfers](#) door [Mieke Maassen](#) en [Alied Blom](#) en [Rogier Pelgrim](#) zingt [Won't go back](#).

De volgende spreker was **Maartje Terpstra**, sinds 1998 werkzaam als asieladvocaat en specialist in asiel- en vreemdelingenrecht en vreemdelingenbewaring. Haar presentatie (voor de volledige tekst zie elders op de VTU-website), betreft de groep van asielzoekers die niet in Nederland mogen blijven omdat hun asielverzoek is afgewezen.

Terpstra legt uit dat de beslissing dat een asielzoeker Nederland moet verlaten door de staat genomen wordt, maar dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van deze vertrekplicht bij de asielzoeker zelf ligt. Als het binnen de gestelde vertrektermijn van 28 dagen niet lukt om te vertrekken, dan kan de asielzoeker in vreemdelingenbewaring genomen worden, en gedwongen worden uitgezet. Om hieraan te ontkomen vertrekken deze asielzoekers uit de opvang, vlak voordat hun vertrektermijn verlopen is. Daarmee verdwijnen ze uit het zicht van de Nederlandse Staat, en worden geregistreerd als 'met onbekende bestemming vertrokken'. Zo komen ze zonder voorzieningen op straat terecht, en moeten ze zich verder maar zien te redden in de illegaliteit. In de praktijk lukt het 2/3 van de mensen die een afwijzend besluit met een vertrektermijn hebben gekregen, niet om binnen een vertrektermijn van maximaal 28 dagen zelfstandig te vertrekken.

Terpstra noemt een drietal factoren die hun vertrek binnen die termijn onmogelijk maken. Allereerst wijst zij erop dat de grenzen van Europa zo moeilijk over te steken zijn dat velen van hen er maanden, zo niet jaren, over hebben gedaan om de Europese Unie binnen te komen. Zij hebben onderweg vaak de meest gruwelijke gebeurtenissen meegemaakt, en het is voor de meesten onder hen niet te bevatten dat al deze ontberingen voor niets zijn geweest, en dat ze nu maar weer gewoon vrijwillig en zelfstandig het land moeten verlaten.

Een tweede factor die terugkeer in de weg staat is het feit dat de meeste vertrek-plichtige asielzoekers afkomstig zijn uit instabiele en onveilige landen als Afghanistan, Soedan, Syrië, Somalië, Eritrea, Ethiopië, Iran of Irak. Terugkeer is dan geen reële optie.

In de derde plaats is terugkeer vaak onmogelijk doordat de nationaliteit van de asielzoeker niet vastgesteld kan worden. Terpstra noemt een veelheid aan factoren: mensen uit rurale gebieden beschikken meestal niet over identiteitspapieren, of het land van herkomst bestaat nog niet zo lang (Eritrea, Zuid-Soedan), of is opgesplitst in gebieden met verschillende regimes (Somalië), of er is geen functionerende overheid die documenten afgeeft. De IND wijst de asielaanvraag in zulk soort gevallen vaak af met de overweging 'We weten niet uit welk land je komt, dus we kunnen niet toetsen of je problemen krijgt bij terugkeer want we weten niet naar welk land je gaat terugkeren'. Dus moeten de asielzoekers zelf maar naar alle mogelijke ambassades gaan om een nationaliteitsbewijs te krijgen – dat lukt logischerwijs niet, zeker niet binnen 28 dagen, en vaak niet na jaren, zonder documenten, contacten, mondelinge vaardigheden en (reis)geld.

Weliswaar is er het 'buiten-schuld-criterium' als mogelijke nooduitgang uit deze impasse, maar bij dat criterium geldt als voorwaarde dat alle ambassades van mogelijke nationaliteit moeten verklaren dat je niet terug kunt keren naar het betreffende land. Omdat de meeste ambassades niet reageren of zoiets niet op papier willen of kunnen zetten, wordt zo'n beroep op dit buiten-schuld-criterium zelden gehonoreerd. En zo blijft deze groep van mensen in limbo op straat achter.

Terpstra draagt drie verbeterpunten aan voor deze problematiek. Ten eerste dient de politiek zich te realiseren dat hoe moeilijker het wordt gemaakt om Europa binnen te komen, de drempel voor vertrek uit de EU ook telkens hoger wordt. De huidige mantra in Europa is 'We zetten in op nog strengere grenscontroles en op een streng en effectief terugkeerbeleid'. Dit is een onhoudbaar uitgangspunt: strengere grenscontroles zorgen er immers voor dat minder mensen de EU verlaten. Terpstra pleit ervoor om meer legale routes naar Europa te ontwikkelen, bijvoorbeeld door vluchtelingen uit kampen uit te nodigen, of ook door legale routes voor arbeidsmigratie te creëren.

Ten tweede gaat ons terugkeerbeleid voorbij aan het feit dat de meeste asielzoekers met een afwijzend besluit uit onveilige en instabiele landen komen en in geval van terugkeer dus te vrezen hebben voor hun veiligheid. Er zal dus nagedacht moeten worden hoe veiligheidsgaranties en/of eventuele terugkeeropties naar Europa, onderdeel kunnen worden van het terugkeerbeleid. Terpstra denkt aan de mogelijkheid om via de Nederlandse ambassade in het land van herkomst een terugkeervisum te krijgen als blijkt dat de terugkeerders toch niet veilig zijn. Een andere optie is om 'safe houses' in de instabiele landen op te zetten, waar terugkeerders terecht kunnen als blijkt dat zij na terugkeer toch worden vervolgd.

Maar ten derde moet het besef tot de beleidsmakers doordringen dat de verantwoordelijkheid voor terugkeer niet oneindig bij de vreemdeling gelegd kan en mag worden, en dat de bewijslast voor het niet kunnen terugkeren ook niet oneindig bij de vreemdeling gelaten mag worden. Er moet een duidelijk en reëel criterium in het beleid worden vastgelegd wanneer de Nederlandse staat deze verantwoordelijkheid overneemt en een duidelijke termijn worden gesteld waarbinnen de Nederlandse staat deze verantwoordelijkheid mag invullen. Na deze termijn moet bij het uitblijven van terugkeer een verblijfsrecht worden toegekend.

Terpstra geeft tenslotte antwoord op de vraag die Van der Linde haar stelde in haar presentatie: is het tenslotte nog goed gekomen met het echtpaar Kidane Reeda en Sehla Betgo met hun inmiddels bijna achtjarige dochtertje Maheder, waar Haegens en Van der Linde in 2015 over schreven? Helaas, Terpstra moet haar teleurstellen: zij is nog steeds in gevecht met de IND om een verblijfsvergunning voor hen, en het gezin verblijft, nog steeds ongedocumenteerd, in een gezinsopvang-locatie in Amersfoort.

Daarna kwam **Yusuf** aan het woord. Hij vertelt hoe het is om dakloos en rechteloos door Amsterdam te zwerven omdat de IND niet wil geloven dat je afkomstig bent uit het onveilige gedeelte van

Somalië. Hij slaapt in het Vondelpark, overdag zoekt hij beschutting in het centraal Station en de bibliotheek. Het is een heel zwaar bestaan, hij kent lotgenoten die zelfmoord hebben gepleegd omdat ze het niet meer aan konden. Hij heeft zich aangesloten bij de groep We Are Here, en dat heeft hem het leven gered, zegt hij. Hij had nu tenminste onderdak, hoe erbarmelijk de omstandigheden vaak waren – denk aan de Vluchtgarage in de Bijlmer, waar de clip van **zanger Rogier Pelgrim**, hier vertoond, beelden van geeft. [Link naar de clip op pagina 20.](#)

Yusuf heeft nu eindelijk, na 13 jaar, zijn verblijfspapieren, dankzij de volhardende inzet van zijn advocaat, Maartje Terpstra. Hij roept ons aanwezig op om een ander beleid van de regering te eisen: “Doe iets, want het is jullie belastinggeld waar dit beleid van betaald wordt!!”.

De volgende spreker was **Rana van den Burg**, werkzaam bij de Stichting Noodopvang Dakloze Vreemdelingen Utrecht (SNDVU). Ongedocumenteerden met een asieltachtergrond komen bij deze stichting terecht via het Aanmeldloket. Zij hebben dan al een heel asielttraject achter de rug, hebben uiteindelijk te horen gekregen dat hun aanvraag is afgewezen, en hebben vervolgens gesprekken gevoerd met de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V). Als zij niet vrijwillig terugkeren naar het land van herkomst, worden ze vanuit het asieltzoekerscentrum op straat gezet, of zijn zelf daaruit vertrokken, uit angst om in detentie te worden genomen. Soms zijn gemeentelijke regels de oorzaak van de dakloosheid. Rana noemt het voorbeeld van een man die niet bij zijn gezin elders in Nederland kan wonen, omdat zijn vrouw, in het bezit van een verblijfsvergunning, gekort wordt op haar uitkering zodra zij een ‘illegaal persoon’ in huis neemt. Al deze mensen komen op straat terecht, mogen niet werken, hebben geen recht op een uitkering, en worden vaak niet toegelaten tot de reguliere daklozenopvang. SNDVU heeft ongeveer 100 opvangplekken – en moet dus met wachtlijsten werken.

Na opvang en leefgeld geregeld te hebben gaat SNDVU aan de slag met het uitzoeken van de juridische mogelijkheden: is het vluchtverhaal, dat door de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) ongeloofwaardig werd gevonden, beter te onderbouwen? De stichting verleent praktische en financiële (!) ondersteuning bij het aanvragen van identiteitsdocumenten, het laten opstellen van expertonderzoeken, of het per post laten overkomen van bewijsstukken uit het land van herkomst. In tegenstelling met de praktijk in Amsterdam en Rotterdam, werkt SNDVU daarom niet met termijnen. Het opbouwen van een vertrouwensband en het uitzoeken van de (on)mogelijkheden kost veel tijd, en bovendien ben je vaak afhankelijk van derden aan wie iets is opgevraagd.

Lichamelijke en psychische problematiek maken alles vaak veel ingewikkelder. Het leven in limbo, het voortdurend in de overlevingsstand staan is heel zwaar, waarbij de kans groot is op uitbuiting en erger. Rana noemt als voorbeeld een vrouw, vanuit het AZC geholpen door een man, die haar bij hem thuis heeft opgesloten en een aantal weken heeft misbruikt met vrienden en vervolgens weer op straat gezet. Natuurlijk is dan allereerst medische en psychologische hulp geboden voordat het juridische onderzoek van start kan gaan.

De laatste spreker, **Leo Lucassen**, historicus, hoogleraar Arbeids- en Migratiegeschiedenis Universiteit Leiden en directeur van het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), werpt op ons verzoek een andere blik op de komst van migranten naar Nederland, en schetst mogelijke oplossingen voor de problemen die het huidige immigratie- en vluchtelingenbeleid veroorzaakt. Lucassen wijst er allereerst op dat migratie van alle tijden is en kenmerkend voor de menselijke soort. Sinds de trek ‘out of Africa’ naar de rest van de wereld begon (nu zo’n 60.000 jaar geleden) is mobiliteit een essentieel kenmerk van de mens gebleven. De notie ‘illegalen’, zo houdt Lucassen ons voor, is in Nederland in de jaren dertig van de vorige eeuw ontstaan, toen Duitse joden zich meldden aan de grenzen van de buurlanden. Na de Tweede Wereldoorlog, toen de krapte op de arbeidsmarkt in de jaren vijftig en zestig een hoogtepunt bereikte in West-Europa, deden overheden

niet erg moeilijk over migranten zonder de juiste papieren. Iedereen die wilde werken, was welkom. Pas met de recessie vanaf eind jaren zeventig werd het beleid strenger, maar het is pas vanaf de jaren negentig dat het steeds moeilijker is geworden om zonder een geldig visum op een normale wijze naar een EU-lidstaat te reizen, wat een grote markt voor mensensmokkelaars heeft gecreëerd en de komst, veelal per boot over de Middellandse Zee, steeds duurder en gevaarlijker heeft gemaakt, met een vaak dodelijke hordenloop om Europa binnen te komen als gevolg. Als zij hier al levend weten te arriveren, hebben ze er vaak jaren overgedaan, en uitbuiting, marteling, verkrachting en andere ontberingen moeten ondergaan.

Geen goede voorbereiding voor de vluchtelingen onder hen, die dan de strijd aan moeten gaan met een wantrouwige en op documenten gefixeerde immigratiedienst, die hen bij voorkeur weer terugstuurt. Als zij al zouden kunnen terugkeren vormt de barrière om hier te komen natuurlijk eenzelfde barrière om weer weg te gaan. Voor de arbeidsmigranten onder hen maken de gesloten grenzen 'circulaire migratie' onmogelijk en terugkeer erg onaantrekkelijk. Daarvoor hebben ze te veel betaald (vaak met geleend geld) en geriskeerd. Met 'poreuzere' grenzen hoeven zij niet langer hun leven op het spel te zetten om Europa binnen te komen, en kunnen zij makkelijker legaal heen en weer reizen. Let wel: tot in de jaren negentig had Nederland zulke poreuze grenzen. Ook zonder verblijfsvergunning was het tot die tijd mogelijk om een sofinummer krijgen, en dus een woning huren, zich verzekeren, een opleiding volgen, legaal werken en een uitkering krijgen. In 1998 maakte de 'Koppelingswet' hier een eind aan: sindsdien zijn ongedocumenteerden uitgesloten van al deze sociale arrangementen. Deze wet dankt haar bestaan aan de Bijlmerramp in 1992, toen bleek hoe groot het aantal dodelijke slachtoffers was dat zonder verblijfsvergunning bij de gemeente stond ingeschreven of in geen enkele registratie voorkwam.

Lucassen verwerpt de vaak verkondigde stelling dat 'ademende' grenzen een toeloop van (asiel)migranten tot gevolg zouden hebben - de 'aanzuigende werking'. Er is echter geen wetenschappelijke evidentie voor zo'n 'pullfactor' vanuit westerse landen. Wel aantoonbaar zijn de 'pushfactoren' vanuit landen in crisissituatie, zoals Eritrea, Ethiopië, Somalië, Soedan, Afghanistan, Irak, en Syrië, landen waaruit vijftien procent van de vluchtelingen die zich melden bij het asielloket, afkomstig is. De officiële prognoses voor 2023 lijken overigens aan de hoge kant. De voorspellingen van 70.000 asielzoekers noemt hij 'natte-vinger-werk', waarbij hij ons herinnert aan soortgelijke voorspellingen in december 2015, toen er voor 2016 67.000 nieuwe asielzoekers verwacht werden – het werden er uiteindelijk 19.000. En over de bijna 100.000 Oekraïners die Nederland in 2022 heeft opgevangen hoor je niemand; Europa heeft er alles bij elkaar zonder problemen 1 miljoen opgevangen.

Waarom, vraagt Lucassen zich tot slot af, gaan wij zo achteloos voorbij aan de capaciteiten en talenten waar deze ongedocumenteerden vaak over beschikken? En waarom nemen we genoegen met een samenleving waarin honderdduizenden medebewoners veroordeeld zijn tot een leven zonder rechten, zonder onderdak en zonder toekomstperspectief? Waarom nemen we geen voorbeeld aan de 'Sanctuary Cities' in de VS, steden waar men ook zonder verblijfspapieren recht heeft op bepaalde basisvoorzieningen?

IN DE VAL: ASIEL GEWEIGERD MAAR ONUITZETBAAR

Aan **Partij X** ter attentie van de Programmacommissie Verkiezingen 2023

Het is van het grootste belang dat uw partij haar stem verheft tegen de val waarin Nederland afgewezen, maar on-uitzetbare, asielzoekers gevangenhoudt. Zij zijn onuitzetbaar doordat de ambassade van het gestelde herkomstland hen niet als onderdaan kan of wil erkennen, ofwel doordat uitzetting naar het herkomstland in strijd is met internationaal recht, en doordat geen enkel ander land hen op wil nemen.

Deze zelfde oorzaken blokkeren ook een beroep op de Buiten-Schuld-procedure: ook daarvoor is immers medewerking vereist van de ambassade van het herkomstland.

Tallose vergeefse tochten langs ambassades van het herkomstland en van andere landen waar zij verblijf hebben gehad, maken duidelijk dat dit probleem niet door deze asielzoekers zelf kan worden opgelost – een fictie waar het Nederlandse asielbeleid hardnekkig aan blijft vasthouden.

Ook de DT&V lukt het niet om hen vanuit vreemdelingendetentie uit te zetten; deze dienst neemt haar verlies dan met woorden als: “Wij kunnen je niet uitzetten, dus ga de straat maar op”.

IND en DT&V WETEN dus dat deze asielzoekers onuitzetbaar zijn. Toch stuurt Nederland hen bewust het niemandsland in van totale uitzichtloosheid, rechteloosheid, zonder onderdak, gedwongen werkloosheid, zonder opleidingsmogelijkheden, afhankelijkheid voor hun overleven van welwillende maar ook soms minder goedbedoelende particulieren.

De Nederlandse overheid doet niets om aan deze al veel te lang durende inhumane situatie een einde te maken, en berokkent willens en wetens grote lichamelijke en psychische schade aan deze verworpenen. Beschadigingen die uiteindelijk ook de maatschappij in grote problemen kunnen brengen. Met dit beleid maakt Nederland zich schuldig aan schending van de meest elementaire mensenrechten.

Afgewezen asielzoekers die onuitzetbaar zijn dienen onverwijld alsnog de vluchtelingenstatus toegekend te krijgen.

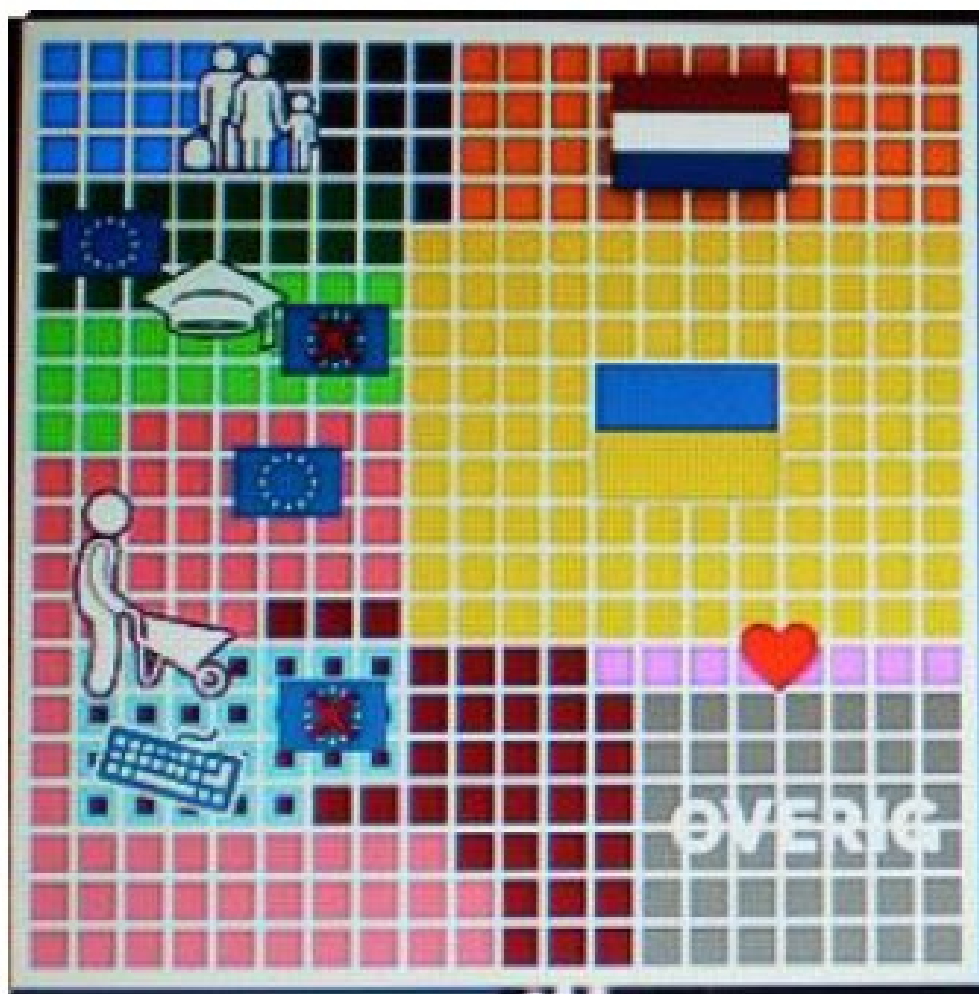
IN DE VAL: ASIEL GEWEIGERD MAAR ONUITZETBAAR

VLUCHTELINGENSTATUS VOOR ONUITZETBARE

AFGEWEZEN ASIELZOEKERS

VTU Vrouwen Tegen Uitzetting Amsterdam: www.vrouwentegenuitzetting.com

Het vierkant van Arjen Lubach

Immigratie 2022 in cijfers Arjen Lubach 2 november 2023

Rechtsboven oranje:	44.000 Nederlanders die terugkeren
Daaronder geel:	108.000 Oekraïners
Linksboven blauw:	28.000 vluchtelingen van buiten Europa
Daarnaast: donkerder:	11.000 'nareizigers', in het kader van gezinshereniging
Daaronder donkergroen:	19.000 studenten van binnen de EU
Daaronder lichtgroen:	21.000 studenten van buiten de EU
Linksonder lichtrood:	39.000 arbeidsmigranten met partners en kinderen
	29.000 van buiten de EU (expats, kennismigranten) met partners en kinderen
Rechts midden roze:	8.000 getrouwd met een Nederlander/se
Rechtsonder grijs:	42.000 OVERIG

<http://www.youtube.com/watch?v=d9u-CLXIH8k>

Won't Go Back

<https://youtu.be/Q3dGvO8w3uQ?si=C1yEs9PtMErDDKcu>

© Sabine Joosten